

Mitä tarkoitetaan monimuotoisuudella ja yhdenvertaisuudella?

Sisältö

- Mitä monimuotoisuus työelämässä tarkoittaa?
- Yhdenvertaisuus ja syrjinnän kieltäminen työelämässä lakien puitteissa
- Positiivinen erityiskohtelu työelämässä
- Keskeiset lait ja sopimukset liittyen positiiviseen erityiskohteluun
- Kuinka monimuotoinen sinä olet?
- Työelämän monimuotoisuus lainsäädännön valossa
- Oman työpaikan mukauttaminen
- Minä itse positiivisen erityiskohtelun kohteena
- Hyviä yhdenvertaisuuden testikysymyksiä
- Kokemuksia positiivisesta erityiskohtelusta

Huomioitavaa

Monimuotoisuuden käsittely saattaa herättää ennakkoluuloja. Kouluttajan kannattaa valmistautua eriäviin mielipiteisiin ja niiden rakentavaan käsittelyyn.

Lainsäädännön käsittely voi tuntua liian teoreettiselta, joten kovin syvälliseen lainsäädännön ruotimiseen ei kannata ryhtyä. Lainsäädännöllinen osuus kannattaa käsitellä painokkaasti, mutta melko tiiviisti.

Teema	Menetelmä		Materiaali
-------	-----------	--	------------

<p>Moni- muotoisuus ja työelämä</p>	<p>Monimuotoisuus työelämässä</p> <p>Mitä monimuotoisuus työelämässä tarkoittaa? (Alho – Viitamaa-Tervonen – Juuti 2007)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Monimuotoisuus tarkoittaa työntekijöiden erilaisuutta työyhteisössä sekä erilaisuuden muodostamaa kokonaisuutta • Sukupuoli, etnisyys, kulttuurinen tausta, toimintakyky, seksuaalinen suuntautuminen ja ikä käsitetään monimuotoisuuden perustekijöiksi <p>Yhdenvertaisuuslaki 6 § (Yhdenvertaisuuslaki 20.1.2004/21)</p> <p>Mitä yhdenvertaisuus on? (Yhdenvertaisuus.fi 2014.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa kaikilla ihmisillä tulee olla yhdenvertaiset mahdollisuudet kouluttautua, tehdä töitä ja saada erilaisia palveluja. • Ihmisten samanarvoisuus erilaisuudesta huolimatta. <p>Syrjintä ja sen ehkäiseminen työpaikoilla (Alho – Viitamaa-Tervonen – Juuti 2007)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yhdenvertaisuus ei ole vain vähemmistöjen asia • Työelämän monimuotoisuuden ja yhdenvertaisten mahdollisuuksien edistäminen 	<p>Luento</p> 	<p>Lähteet:</p> <p>Alho – Viitamaa-Tervonen – Juuti 2007.</p> <p>Yhdenvertaisuuslaki 20.1.2004/21.</p> <p>Yhdenvertaisuus.fi 2014.</p>
--	--	---	---

<p>Moni- muotoisuus ja työelämä</p>	<p>Yhdenvertaisuus ja syrjinnän kieltö työelämässä lakien puitteissa</p> <p>Yhdenvertaisuuden lainsäädännöllinen ulottuvuus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yhdenvertaisuuslaki, erityisesti 6§ • Työsopimuslaki 2 luku 2§ • Perustuslaki 6§ - yhdenvertaisuus <p>Sukupuoleen perustuvasta syrjinnän kiellosta säädetään naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetussa laissa. Myös rikoslaisissa on säännöksiä syrjinnän ja työsyryjinnän kielloista.</p>	<p>Luento</p> 	<p>Lähteet:</p> <p>Yhdenvertaisuuslaki 20.1.2004/21.</p> <p>Työsopimuslaki 26.1.2001/55.</p> <p>Suomen perustuslaki 11.6.1999/731.</p>
--	--	---	---

<p>Moni- muotoisuus ja työelämä</p>	<p>Positiivinen erityiskohtelu työelämässä</p> <p>Perustuslain 6§:n 2 momentin perusteluista käy ilmi positiivinen erityiskohtelu; tarkoituksena erityisen haavoittuvassa asemassa olevan ryhmän, kuten vammaisen ihmisen, tosiasiallisen yhdenvertaisuuden mahdollistaminen erityistoimenpitein työelämässä.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erilainen kohtelu ei siis aina ole syrjintää vaan positiivinen erityiskohtelu voi olla jopa velvollisuus. • Kyse ei ole yleisestä edusta, vaan siitä, että haavoittuvassa asemassa oleva henkilö pystyy tekemään työtä ja osallistumaan työyhteisöön täysimääräisesti. • Toiset tarvitsevat enemmän ollakseen aidosti yhdenvertaisia toisten ihmisten kanssa, esim. vammaiset ihmiset. <p>Käytännön esimerkkejä positiivisesta erityiskohtelusta työelämässä:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fyysisesti vammaisen henkilön autopaikka työpaikan välittömässä läheisyydessä • Työajan joustot • Työvälineet tai -tilat: esteettömyys, apuvälineet • Työn organisointi, mukautus tai räätälöinti: esim. näkövammaiselta opettajalta ei vaadita välituntivalvontaa 	<p>Luento</p> 	<p>Lähde:</p> <p>Gustafsson, Henrik 2014.</p>
--	--	---	--

<p>Moni- muotoisuus ja työelämä</p>	<p>Keskeiset lait ja sopimukset liittyen positiiviseen erityiskohteluun</p> <p>Suomen lainsäädäntö:</p> <ul style="list-style-type: none"> • perustuslaki 6§, yhdenvertaisuuslaki 5§, laki julkisesta työvoima- ja yrityspalveluista 28.12.2012/916 ja valtioneuvoston asetus julkisista työvoima- ja yrityspalveluista 28.12.2012/1073 (palkkatuki, työolosuhteiden järjestelytuki, yrittäjien starttiraha yms.) <p>Euroopan Unioni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yhdenvertaisuuslain toimeenpano; etnisen syrjinnän laajasti kieltävä direktiivi 2000/43/EY ja ikään, uskontoon, vakaumukseen, vammaisuuteen ja seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän työelämässä kieltävä direktiivi 2000/78/EY. Euroopan unionin 	<p>Luento</p> 	<p>Lähde:</p> <p>Vates-säätiö 2014.</p>
--	--	---	--

	<p>perusoikeuskirja: erit. 21 artikla syrjinnänkielto, 26 artikla vammaisten sopeutuminen yhteiskuntaan.</p> <p>YK:</p> <ul style="list-style-type: none"> • YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus ja siihen liittyvä valinnainen yksilövalituspöytäkirja <p>Muu kansainvälinen oikeusturva:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Euroopan sosiaalisen peruskirjan tehtävänä on turvata ja edistää sosiaalisia oikeuksia Euroopassa. Nämä oikeudet on taattava kaikille jäsenvaltion oikeudenkäyttöpiirissä oleville henkilöille ilman syrjintää. Peruskirjassa turvatut oikeudet koskevat myös työntekoa. Artikla 15 käsittelee vammaisten henkilöiden oikeutta itsenäisyyteen, yhteiskuntaan sopeutumiseen ja yhteiskunnalliseen elämään osallistumiseen. 		
--	--	--	--

<p>Moni- muotoisuus ja työelämä</p>	<p>Kuinka monimuotoinen sinä olet?</p> <p>Osallistujat jaetaan pareihin. Esittele itsesi parille niin monta kertaa kuin pystyt eri tavalla aloittaen sanoilla: Minä olen...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Esimerkiksi minä olen Espoosta, minä olen nainen... jne. <p>Lopuksi käydään läpi kuinka monta eri ominaisuutta kukakin itsestään löysi</p> <p>Tarkoituksena on saada osallistujat tietoisiksi omasta moninaisuudestaan!</p>	<p>Ryhmä</p> 	
--	--	--	--

<p>Moni- muotoisuus ja työelämä</p>	<p>Työelämän monimuotoisuus lainsäädännön valossa</p> <p>Pohtikaa pareissa, mitkä lait ja asetukset asettavat reunaehjoja työelämän monimuotoisuuteen liittyen.</p>	<p>Ryhmä</p> 	
--	--	--	--

<p>Moni- muotoisuus ja työelämä</p>	<p>Oman työpaikan mukauttaminen</p> <p>Miettikää ryhmässä (3-4 hlö) mitkä olisivat teidän työpaikoilla kohtuullisia työn mukautuksia, joita voitaisiin tehdä positiivisen erityiskohtelun periaatteen mukaan jollekin/joillekin työntekijöille, jotta varmistettaisiin kaikkien työyhteisön jäsenten yhdenvertainen osallistuminen työyhteisöön.</p>	<p>Ryhmä</p> 	
--	---	--	--

Moni- muotoisuus ja työelämä	Minä itse positiivisen erityiskohtelun kohteena Keskustelu parin kanssa oletteko itse olleet koskaan työelämässä positiivisen erityiskohtelun kohteena?	Ryhmä 	
---	---	--	--

Moni- muotoisuus ja työelämä	Hyviä yhdenvertaisuuden testikysymyksiä Pyydetään osallistujia miettimään: Voinko olla työpaikalla oma itseni ja ylpeä siitä? Arvostetaanko työtäni ja osaamistani? Jokainen jakaa 1-2 asiaa ryhmälle.	Yksin 	Lähde: Alho – Viitamaa-Tervonen – Juuti 2007. Vinkki: Osallistujien vastaukset näihin kysymyksiin kertovat hyvin paljon työpaikan kulttuurista ja työyhteisön ilmapiiristä.
---	---	--	--

Moni- muotoisuus ja työelämä	Kokemuksia positiivisesta erityiskohtelusta Pyydetään osallistujia miettimään: Onko sinulla omakohtaisia kokemuksia positiivisesta erityiskohtelusta työelämässä/omalla työpaikallasi/jossakin muussa yhteydessä? Jokainen jakaa 1-2 asiaa kokemuksistaan ryhmälle	Yksin 	
---	--	--	--

Lähteet:

Alho, Linnea – Viitamaa-Tervonen, Outi – Juuti, Pauli 2007. Mahmoud, Mertsu ja Maija: Monimuotoinen työyhteisö ja syrjimätön työn arki. SAK, EK, STTK ja AKAVA.

Gustafsson, Henrik 2014. Positiivinen erityiskohtelu työelämässä. Vates-päivät 2014 seminaariesitys.

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>. Luettu 8.9.2014.

Työsopimuslaki 26.1.2001/55. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20010055>. Luettu 8.9.2014.

VATES-säätiö 2014. Positiivinen erityiskohtelu – lupa tukea. Kyvyt käyttöön -lehti 1/2014, s. 20-21.

Yhdenvertaisuus.fi 2014. Sisäministeriö / Ministeriön oikeusyksikkö / Yhdenvertaisuus etusijalle -hanke. <http://www.yhdenvertaisuus.fi/yhdenvertaisuus/mika-on-syrjintaa/>. Luettu 11.9.2014.

Yhdenvertaisuuslaki 20.1.2004/21. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040021>. Luettu 8.9.2014.